

Bože słowo za nas

Jezus Chrystus praji: Ja sym winowy pjenk, wy sće hałuzu. Štóž we mni wostanje a ja we nim, tón přinjese wjele płoda; přetož bjeze mnje njemóžeće ničo činić.

Jezus je husto, zo by swój, jemu wot Boha daty nadawk wujasnili, sebje z něčim přirunowal. Tute sady započnu přeco ze słowami: „Ja sym“. Tak wón wo sebi praji: „Ja sym chlěb živjenja“, abo „ja sym swětło swěta“ abo: „ja sym dobry pastyr.“ W našim hronje Jezus praji: „Ja sym winowy pjenk.“ Bjez winoweho pjenka žanych hałuzow. Hałuzu wurostu z pjenka. Z

tym chce Jezus nam prajić: Kóždy z nas trjeba zwisk z nim. Njemóžemy bjez njeho žiwi być. Haj, naše živjenje mamy wot njeho. Wěra do Chrystusa to spóznaje a so jemu dowěri.

Hałuzu so njemóžeja wot pjenka džělić; čłowjek pak so móže wot Chrystusa džělić. Čłowjek móže so rozsudzic, hač chce pola Chrystusa wostać abo nic. Tutón rozsud potom našu cyłu

eksistencu potrjechi. Štóž so za to rozsudzi, pola Jezusa wostać, tón na njeho slucha. Tute sluchanje je z wěru zwjazane, kotraž so wulkej Božej lubosći poda.

Hałuzu winoweho pjenka maja płody přinjeseć. Za to su wone tu. Štóž ke Chrystusej słuša, ma tež płody wěry přinjeseć. Měnju, zo njeje z tym někajki wulki skutk měnjeny, ale zo ma w našim wšědnym živjenju pytnýc

być, zwotkel mocy za živjenje a skutkowanje čerpamy – mjenujcy ze zwjazanosće z Chrystusom, kotryž praji: „Bjeze mnje njemóžeće ničo činić.“

Tak je za nas rozsudzace, zo wostanjemy pola Chrystusa, štož pak tež rěka, zo naše mysle, słowa a skutki z tuteje zwjazanosće přińdu. Potom přinjese my płody, kotrež naše hrono měni.

S. Albert

Pohana smy přinjesli, křescijana njesemy domoj!

Serbska křćenica w srjedźišću džesać křćenicow w Janskej cyrkwi

Rjane křćensku Božu službu móžachmy krótko do hód w Janskej cyrkwi we Wojerowskim starym měsće swječić. W srjedźišću tutej kemšow steješe serbska křćenica małego Aleksandra Anliča ze Židzinohu, serbskeje wsy z ludowo-cyrkwinskim charakterom našeje Janskeje wosady.

Wulkotne a jara rjane serbske drasty wobrubichu křćenicu runje tak kaž serbske kěrluše a modlitwy. Zhromadžena bě wulka křćenska towaršnosť, přetož swjećeše so hišće džewjeć dalšich křćenicow (zdžěla křćenicu a konfirmaciju za dorosćenych). Runje tuta zhromadnosť staršich, kmotow a kmotrow a džěci pokazuje jasnje: Křćenica je naležnosť cyłeje wosady. Wona je tež dobre a pozbuzowace znamjo za kóždužkuli wosadu a cyrkwinšku tradiciju.

Tradiciona je znamjo za to,

zo je kóždy jednotliwy čłowjek njezaměnlivy. Wona móže pak tež znamjo za to być, kak Bóh kóždeho čłowjeka, kóždeho křćenca, kmota abo kmotru přiwozmje. Woni su před Bohom njezaměnlivi. Tuta žiwa

wjesolósć wěry so tež w nošenju drasty wobtěljuje. Hana Rakowa ze Židzinohu přednjese tónkróc hrono: Pohana smy přinjesli, křescijana njesemy domoj. Wězo serbsce.

Tekst a foto: Nagel

Lěto 1997

a ewangelscy Serbja

Chcu na tutym městnje spytać, na zašle lěto zhladować. Wězo njemóžu wšitko mjenować a na někotružkuli wěc, kotraž je so tež jako dobra a wažna wopokazała, sym při tym snano za byl. Ale to móže so wot Was, lubi čitarjo, w přichodnym čisle Pomhaj Bóh wudospońić.

Naspomnić chcu na přěnim městnje džělo wosadnych. Woni su štyri měsacy w léće słowo za džěń w serbskim rozhłosu připowědali. Wěm, zo to tak lochko njeje a zo dyrbi so husto tójšto prócy naložować, prjedy hač móže so to w rozhłosu prajić. Podobnje je to z přinoškami za Pomhaj Bóh. Ale redakcija našeje časopisa so nad kóždym přinoškom wjeseli. Tak chcu Was namołwjeć: Pisajće dale do našeho měsacnika. A tych, kiž sej to hišće njesu zwěri, chcu namołwjeć: Pisajće wo podawkach z Wašeje wosady. Čim wjac pisaja, ⇨

ćim zajimawši je naš Pomhaj Bóh. Hdyž wo džěle mjez ewangelskimi Serbami přemyslujemy, njesmě so na naše Serbske ewangelske towarstwo (SET) zabyc. Tute towarstwo je pod předsydu Měrcinom Wirthom z Budyšina Serbski ewangelski cyrkwinski džen w Barće wuhotowało. Myslu sej, zo wjele z nas tam běchu abo zo sće rozprawu wo tym w tutym časopisu čitali, tak zo njetřebam tu nadrobnišo wo tym pisać. Lekcionar, kotryž je so wot towarstwa přihoto-

wał a wudał, je kóždemu, kiž ma slovo biblije připowědać, z wulkej pomocu. Přeni raz je so w zamołwitosći towarstwa tež kubłanski čas za džěci wotměł. Wo tutym podawku sće tež w Pomhaj Bóh čitać móhli.

Kaž kóžde lěto mějachmy tež loni na Michałskej farje naš kubłanski džen. Po nutnosći slyšachmy rozprawu wo krajnej synodze, historiski přednošk a přednošk wo japoštołach. Po wobjedze pokaza nam knjez Šenk wobrazy wo rostlinach našeje domizny.

Zhromadnje z Delnimi Serbami smy so na Němskim ewangelskim cyrkwiskim dnju w Lipsku wobdžělili a so jako ewangelscy Serbja předstajili, a to tež na wosebitym zarjadowanju. Wjeršk za nas běchu kemše, kotrež swjećachmy w delnej a hornjej serbsčiny kaž tež w němskej rěči. W našim časopisu sće zawěsće wo tym čitali.

Do wusahowacych podawkow liču tež serbsku konfirmaciju započatkmeje w Michałskej cyrkwi. Bě to hižo třeće lěto, zo mózach-

my zaso serbsku konfirmaciju swječić.

Hłowne džělo mjez ewangelskimi Serbami pak so we wosadach stawa. Loni mějachmy Bože služby abo wosadne popołdnja w sakskej krajnej cyrkwi na 15 městnach a w cyrkwi šleskeje Hornjeje Łužicy na 13 městnach, a to zwjetša štyri króc za lěto.

Tak daloko něšto wo tym, štož so mjez nami stawa. Můžemy so Bohu jenož dżakować za to, zo je k temu swoje žohnowanje dał.

S. Albert

Za naše džěci

Loni na pućowanju w Tisu

Foto: M.

Lube džěci!

Tute lěto přeprošuje Serbske ewangelske towarstwo Was zas na nabožny tydzeń za džěci do Českeje. Wězo bychmy so jara wjeselili, hdy bychy so prawje wjele džěci přizjewili. A zo byšće tak někak wědzeli, što Was wočakuje, chcu Wam skrótko něšto wo Tisu a zašłym lěhwje tam napisać:

Tis – to je mała, zanjeseana wjeska srjedz horow. Ani wobchoda, ani małeje cyrkwički w njej njeje, za to pak ćim wjac lěsa, horow a małych rěčkow.

Hnydom pódla doma knjeza Strádala, kiž je nas pře-prosył, běži čista hórská rěčka. So wě, zo smy so w njej tež kupali – hačrunjež je wona tež na najhorčyšich dnjach lódzymna.

Wjeršk našeho tydžen-

skeho přebywanja běše mała hra, kotruž běchmy sej w bibliskich hodzinach nazwučowali. Cyły tydzeń běchmy so z kralom Dawidom a jeho stawiznami zaběrali. W hrě předstajichmy potom někotre wažne sceny z jeho žiwjenja. Kóždy dósta w Tisu mały zešiwk, do kotrehož móžeše dožiwjenja napisać abo molo-wać. A hač nětka kopańcove hry, pućowanja, wulěty z awtom – něšto rjaneho je zawěsće kóždy namakał.

Tola njecham Wam tež přewjele přeradzić. Dajće so jednorje tróšku překwapić. A hdyž znaće hišće někajku přećelku abo někajkeho přećela, tak móžeće jich tež wutrobnje pře-prosyć! Na zhromadny tydzeń z Wami so wjeseli Waša

Madlenka Malinkec

Přeprošenje

Serbske ewangelske towarstwo pře-wjedže tež lětsa prózdninski tydzeń za šulske džěci. Wone budže kaž hižo loni w Tisu we wosadnym domje českokobratskeje cyrkweje. Na tutón tydzeń su pře-prošene serbske šulske džěci wot 8 do 14 lět. Starši a młodostni su jako pomocnicy wutrobnje witani.

Tydzeń pře-wjedže so wot pónđzele, 26. julija hač do njedzele, 2. awgusta 1998 (prózdny započinjaja so štwórtk, 23. julija).

Přebywanje płaći 90 hr na wosobu, za swójby z wjacorymi wosobami je potuńšenje móžne.

Prošu přizjewće so pola: Jan Malink, Goethowa 40 02625 Budyšin, tel. 03591/60 07 11.

Klětno – Jamno

Legendarny hród Klětno-Jamno natwari so w lětach 1715 do 1724. Bohužel bu wón wopor wójskich podawkow w l. 1945. Hród bě z murju wobdaty. Džěl tu-teje murje so wuchowa a wobnowi so w zańdženym lěće. Wón słuša džens ke kulturnym pomnikam delnošlesko-hornjołužiskeho wokrjesa. Na muri dopomina pomjatna tafla na Johanna Metznera, basnika ewangelskeho kěrluša „Hdy bych ja z tysac jazykami tu tež tak wjele ertow měl ... (Spěw, č. 606). Na tutym městnje steješe nědy tak mjenowany „Němski dom“, w kotrymž so Johann Metzner 27. julija 1658 narodzi. Kěrluš basnješe →

Pomjatna tafla při hrodowej muri, nalěwo G. Schneider, twarski nawoda, naprawo farar St. Kroll, Klětno Foto: E.B.

wón w l. 1704. K 200lětnemu jubilejeju w l. 1904 připrawichu tu Klětnjanscy pomjatnu taflu. A wona bě mjezstym dodžeržana.

17. decembra 1997 so na starym městnje při krutym zmjerzku nowa pomjatna tafla wotkry. Přitomni běchu Steffen Kroll, farar ewangelskeje wosady, Gottfried Junker wot Samostatneje ewangelsko-lutherskeje cyrkwyje, sobstawy wosadneje rady, Gerhard Schneider, twarski wjednik zarjadniskeho zwjazka Holanske wsy, a swójba Franka Laupitza, kotraž ma na ležownosći wobchod za kwětki. Pomjatnu taflu za Klětnjansku wosadu sponsorowaše Budyski hlubokotwarski zawod.

Johann Metzner zemrě 24. februara 1734 w Kamjencu pola Lubija. E. B.

Manfred Hermaš z Rownoho wuzwoli so za sobustawu provincialneje synody ewangelskeje cyrkwyje šleskeje Hornjeje Łužicy. Wón zastupuje ewangelskich Serbow tuteje kónčiny a je powołansce župny rěčnik Domowiny za Běłu Wodu a Nisku.

Tekst a foto: Bigonowa

Naše nowiny a časopisy před 100 lětami

Z Wulkeje Dubrawy. We wjele serbskich wsach so hišće jutrowničku rano jutrowne kěrlušy spěwaja. Tež w našej wsy tole rjane wašnje wot lěta 1894 zaso wobsteji.

Mjenowane lěto so někotři mužojo z tutym chwalobnym wotmyslenjom zjednočichu. Zwjeselace znamjo, zo tež hišće pola nas dobra křesćijanska mysl njeje wuhasta, je to, zo je ličba jutrownych spěwarjow stajnje přibywała. Tak so zańdžene jutry wosomnaće mužojo a štyri młode holcy z Wulkeje Dubrawy a Margarećineje hěty zeńdžechu a před každym domom, z kotrehož běchu spěwarki abo spěwarjo přitomni, někotre štučki z rjanych jutrownych kěrlušow njedźiwajcy dešča a wětra wuspěwachu. Bóh dał, zo by so tole dobre wašnje dale w našej wsy zdžeržalo. SN, 16. haprleje 1898

Z cyrkwinskeho žiwjenja

Halle. Znate Franckowe wustawy w Halle, z kotrychž je wjele žohnowanja wušło, swjeća lětsa 300. jubilej swojeho wobstaća.

Ruska. Dokelž je nowotwar cyrkwjow za wosady husto předrohi, su so w někotrych kónčinach kraja cyrkwyje z aluminija postajili, kotrež su tuńše a móžeja so za krótki čas natwaric.

Čitarjo pisaja

Nam je so džěco narodźilo. Syn je nam daty, a knjejstwo wotpočiwa na jeho ramjenju. A jemu rěkaju džiwapołny radźićel, Bóh rjek, wěčny Wótčec, měrny wjerch (Jez., 9,5)

K swjedzenjej lubosće a naroda našeho Zbóžnika přejemy Wam wšitko dobre, strowotu a Bože žohnowanje tež za přichodne lěto 1998 kaž tež žohnowanje adwentny čas.

Farar Dyczek ze swójbu a wosadu

Luby bratře Alberto, přijimujće prošu naju přeče žohnowaných hodowných dnjow. Přejemoy Wam tež pokoj, radosć a Bože žohnowanje za cyłe lěto 1998. Wutrobne strowitaj

Jaroslava a Jiří Kalinskec

Pomhaj Bóh, Wam, wulce česćeny knježe superintendento, a tež wšitkim lubym ewangeliskim Serbam a čitarjam Pomhaj Bóh na swjate hodowne dny a do noweho lěta 1998 sće nanajwutrob-

niše a nanajlěpše přeča wšeho dobreho a wosebje swjate Bože hnady a žohnowanje w mjenje Towarzystwa Polsko-Serbolužyckeho, z Wróclawja a Poznania a tež w swojim wosobinskim mjenje Waš pólski přečel

dr. Z. Gajewski, prezez Božemje!

PS: Prošu wutrobne, přepodajće naše přeča a próstwy čitarjam Pomhaj Bóh.

Januar 1998

Redakcija „Pomhaj Bóh“ Wulce česćeny knježe superintendento,

wutrobne přeča wšeho dobreho a wosebje Božeho žohnowanja w 1998 sće

Jerzy Krzyszczyński z Krakowa

... Posłuchajmy tuž, kak klinča adwentne zwony nad wšěmi bibliskimi podawkami, wosebje pak nad hodownym podawkom: „Chwaleny budź Knjez, Bóh Israela, přetož wón je wopytał a wukupił swój lud.“ (Luk. 1,60) – a potom přichadžeja mudri wot ranja. To su woni dyrbjeli přińc do Jerusalema, zo bychu tam připowědali, zo je so zapo-

čal spjelnic slub a zo so tuchwilu bliži jeho wjeršk.

Słyšimy adwentne zwony, hdyž da so Jezus jako kajacy za nas wukřić w Jordanje. A słyšimy je tež nad kwasom w Kana, jeho přěnim džiwom, nakotrymž směmy hromadže z nim swječić swjedžen radosće a nadžije, swjedžen, na kotrymž wino přeběži: Wino je znamjo žiwjenja a nadžije (Miskotte).

Žohnowane hody přeje Wam

Hans P. van der Horst tež w mjenje Stichting Kerelijke Gemeenteopbouw Oost-Europa

Hlejće, dobry čas so bliži, Bóh Knjez přińdže na zemju, přińdže a je za wšěch tu, přińdže, zo by pokoj był.

(Morawski hodowny kěrluš)

Wróclaw, 31. dec. 1997

Wulce česćeny knjez serbski superintendent Siegfried Albert, njech mi budže móžno, přepodać za Was a redakciju „Pomhaj Bóh“ nanajwutrobniše přeča a Bože žohnowanje do noweho lěta, krutu strowotu a tež wuspěšne džělo za

wšitkich ewangelskich Serbow.

Tež přeju wšitko dobre dopisowarjam a čitarjam „Pomhaj Bóh“ a wšitkim přečelam Łužiskich Serbow tu a we wukraju.

Bože žognowanje do nowogolěta za wšykných Dolnych Serbow, dopisowarjow a cytarjow „Pomogaj Bog“!

W mjenje Polsko-Serbskeho towarstwa delnošleski wotdžěl we Wróclawju

Ludmiła Gajczewska, jednačelka

Zo to tak pozdže pisam, prošu wo wodaće, dokelž sym měla wulku prócu z přihotowanjom wustajeńcy „Łužyczanie w kręgu tradycji“, kotraž je w Pedagogiskej knihowni we Wróclawju wot 16. decembra 1997 do 28. februara 1998 a mamy husto zajimcow, kiž chcedza tutu wustajeńcu widžeć. Wodajće tež wšitke moje zmylki, ale njemóžu hišće derje serbsce.

Nadžijam so, zo wostanjemy w zwjazanosći wěry a zo sej budžemy dale při wšěch zemjepisnych zdalenosćach naše postrowy a přeča słać móc.

Waš Miroslav Brož, Praha

Stare foto dopomina na Łazowskeho překupca a horliweho Serba Jana Haješa (1873-1960). Wón daše foto zhotowić a předawaše je jako pohladnicu w swojim wobchodže. Widžec sy na nim holcy w serbskej drasće Łazowskeje wosady.

Nastało je foto, tak je zady z ruku napisane, dnja 8. aw-

gusta 1921. Bě to pónđzela po schadźowance serbskich studentow we Wojerecach, na kotrejž wulečachu sej studenca na wopyt do Łaza. Najskerje je jich Jan Haješ sem přeprósyl a so tež wo to postaral, zo serbskich studentow witaču holcy w serbskej drasće.

T. M.

Póstny kěrluš

Džak tebi, Jezu, spěwamy,
zo za nas chudych wumrěł sy
a nam ze swojej drohej krwju
sy dobył prawdosć njebjesku.

Kiž wěrný Bóh a ćłowjek sy,
dla twojich ranow prosymy:
Wot wěčneje smjerće wumóž nas,
nam dopomhaj na wěčný kwas.

Tež zwarnuj nas před hanibu,
nam podaj ruku spomožnu,
zo sćerpliwi pod křižom smy,
trošt z martry twojeje čerpamy.

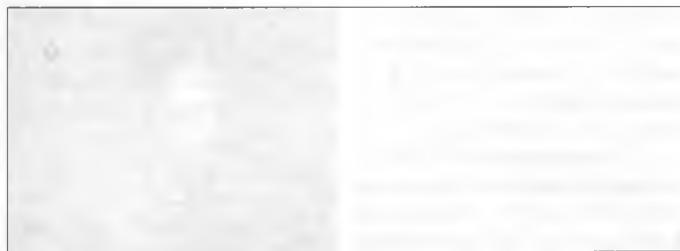
Plodź do nas krutu dowěru,
zo při nas stać chceš z pomocu,
nas njewopuščić we nuzy,
zo přez křiž k tebi dóndžemy.

Chr. Fischer

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow; wudawačel a zamołwity: Serbski wosadny zwjazk, adresa redakcije/Adresse der Redaktion: Jerjowa/Heringstraße 15, 02625 Budyšin/Bautzen; Postvertriebsnummer: F 13145; zamołwity redaktor: superintendent Siegfried Albert (tel./fax: 03591/481280); čišć: Lausitzer Druck- und Verlagshaus GmbH/Serbska čišćernja, Hornčerska/Topferstraße 35, 02625 Budyšin/Bautzen, zhotowjenje a rozšěrjenje časopisa Pomhaj Bóh podpěruje Domowina-Verlag GmbH Ludowe nakładnistwo Domowina, Sukelnska/Tuchmacherstraße 27, 02625 Budyšin/Bautzen; Pomhaj Bóh wucha dža jónkróć za měsac. Lětny abonement plaći 10 hriwnow. Přinoški a dary na konto: Sorbische evangelische Superintendentur Bautzen, Nr. 1000 028 450, Kreissparkasse Bautzen, BLZ 855 500 00

Powěsće

Ewangelska cyrkej w Němskej měješe kónc lěta 1996 27,663 mio sobustawow. Wustupili sy 1996 230 000 sobustawow. Ličba dorosćenych, kotřiž dachu so wukřićić abo přistupichu k cyrkwi, je wo 2 % stupiła. Zemrěło je 394 434 ewangelskich. Něhdže 262 000 džěci je so 1996 wukřićiło. Mjez tymi, kiž sy do Němskeje z prjedawšeho Sowjetskeho zwjazka přičahnyli, běchu 92 000 ewangelskeje wěry.

Přepróšujemy

- 01.3. – 1. njedžela w póstnym času**
10,00 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budyšinje na Michałskej (sup. Albert)
11,45 hodž. nutrnosć w rozhłosu (sup. na w. Wirth)
13,30 hodž. kemše w Budestecach (sup. Albert)
- 08.3. – 2. njedžela w póstnym času**
11,00 hodž. kemše w Slepom (sup. Albert)
- 10.3. – wutora**
15,30 hodž. wosadne popoždnje w Nowym Měsće (sup. Albert)
- 14.3. – sobota**
15,45 hodž. wosadne popoždnje w Drježdžanach (sup. Albert)
- 15.3. – 3. njedžela w póstnym času**
8,30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Poršicach (farar Malink)
11,45 hodž. nutrnosć w rozhłosu (farar Malink)
- 18.3. – srjeda**
14,30 hodž. wosadne popoždnje w Minakale (sup. Albert)
- 28.3. – sobota**
14,00 hodž. wosadne popoždnje w Klětnom (sup. Albert)
- 29.3. – 5. njedžela w póstnym času**
11,45 hodž. nutrnosć w rozhłosu (sup. Albert)
- 05.4. – 6. njedžela w póstnym času**
13,30 hodž. kemše z Božim wotkazanjom w Budestecach (sup. Albert)

Warsawa (epd). Pólski ministerski předsyda Jerzy Buzek je mjeńšinowym cyrkwjam swojeho kraja runoprawosć napřećo katolskej cyrkwi připrajił. Jeho knježerstwo budže so při poměrje stata a cyrkwjow wot principow runoprawosće, awtonomije a suwernosće wodzić dać, rjekny Buzek po powěsći Pólskeje ekomeniskeje rady 23. januara při zetkanju we Warsawje. Česćownosć před mjeńšinami je zasada demokratije, doda politikar, kiž je sobustaw Pólskeje lutherskeje cyrkwyje. Běše to přeni oficielný wopyt pól-

skeho ministerskeho předsydy při Radže sydmjoch ewangelskich, starokatolskich a prawoslawnych mjeńšinowych cyrkwjow wot jeje založenja před 50 lětami.

Genf (epd). Na swěće je po podaću Lutherskeho swětoweho zwjazka 61 mio lutherskich křesćanow. Z tym je ličba kónc 1997 porno lětu do toho wo 100 000 snadnje postupiła. Němska je kraj z najwjace lutherskimi (14 mio). Slěduja USA z 8,3 mio. Wulkej lutherskeje cyrkwi stej tež w Šwedskej (7,6 mio a w Finskej (4,6 mio).